

»Utopiji«, v Bellamyjevi znani knjigi ali pa v moji »Deveti deželi«. Tako lahka seveda ni stvar, kakor si jo je mislil tisti gospodič, ki je dejal zvečer patetično v družbi: »Socijalno vprašanje moram rešiti, ko bi bilo treba ostati do polnoči ali do ene pokonci!« Jaz menim, da to prepustimo času in naravnemu razvoju, samo smoter imejmo vedno pred očmi. Učimo se, ozirajmo se po svetu, spoznavajmo življenje in ohranimo si pred vsem gorko srce. Seveda, tisto moramo pozabiti, kar je lani ali predlanskim eden izmed njih glavarjev v zboru socijalistov v Curihu širokoustno proglasil »urbi et orbi«: Da, gospôda, mi socijalni demokratje hočemo življenje uživati z véliko žlico — »in vollen Zügen«! To je, kakor pravi Francoz: Umakni se, prijatelj, da jaz sedem za mizo. Za polno mizo, seveda, obloženo z vsem, kar je dobro in drago. — Tako, prijatelj? Vi torej se boste gostili, kdo bo pa delal? Delavci hočemo biti vsi, in če bomo vsi, potem ne bode treba vsakemu delati do zadnjega diha.

Tudi s tisto svojo »svobobno ljubeznijo« naj nas puste v miru. Četudi zakon, kakeršen je sedaj, ni vzoren, zakon je bil vendar in nam bode tudi v prihodnje neomajna podlaga družini, državi, omiki. Kdor se ni tega naučil iz zgodovine, z njim ne moremo govoriti. Kaj drugega je, in tu se bo moči sporazumeti, ako še gre za odpravo napak in nepopolnosti te družabne ustanove.

»Kdor noče delati, naj ne jé«, pravi svetovni blagovestnik. To je beseda! To je naš »program«. Samo da še pristavljamo to: Kdor pa hoče delati, imej tudi kaj jesti. Zato je ud človeške družbe, in ta dolžna živiti ga, če se sam ne more; dolžna je zato, ker je njen ud. Družba nima samo pravic do posameznikov, ampak tudi svoje dolžnosti.

Torej: »Vsi delavci, nič trotov, nič fidejkomisov! Kdor noče delati, naj ne jé; kdor pa hoče delati, imej kaj jesti«! To je naš, to je moj socijalizem.

Jos. Stritar.

V zaporu.

Kaj oziraš se boječa
V temni stolp in v ozko lino?
Le ljubezen pregoreča
Kriva tega je jedino!

A ljubezni takšne vžgati
Vseh deklet ne more sila;
Domovina, zlata mati,
V srcu jo je vplamenila.

J. N. Resman.

